

küldöttértekezlet... küldöttértek

TTK

1983. április 14-én tartotta küldöttgyűlését a TTK KISZ-szervezete. A 81 küldöttjelölt közül 58-an vettek részt a küldöttértekezlet munkájában, melyen jelen volt az Egyetemi KISZ-bizottság, a városi és megyei KISZ-vezetőség, illetve a párt- és állami vezetés néhány képviselője. Miután a levezető elnök, Muzsik Gyula köszöntötte az egybegyűlteket és ismertette a napirendi pontokat — melyeket a küldöttek egyhangúlag jóváhagytak — Solymosi József, kari KISZ-titkár beszámolt az 1982—83. mozgalmi évben végzett munkáról, az eredményekről, valamint a hiányosságokról, melyek a jövőben kijavításra várnak.

Az 1982/83. mozgalmi évben szervezeti változások történtek a karon: két új alapszervezet (egy népitáncos és egy stúdiós) jött létre, illetve a biológus-földrajzos csúcs szétválása folytán a kar négy csúcsszervezettel végezte munkáját. A titkár szerint a szervezetnek inkább javára, mint kárára vált a változás.

A szervezeti élethez kapcsolatban szó esett még a nem kielégítő információáramlásról, arról hogy a kari vezetőség jóformán alig tudja befolyásolni az alapszervezetek munkáját, hogy egy-egy alapszervezet sikerei többnyire a alapszervi vezetőség ráteremtésének köszönhető. A pártéletről szólva a titkár kiemelte, hogy bár a KISZ túlnyomórészt eleget tesz ennek a feladatának, mégis kevés a KISZ részéről érkező kezdemé-

nyezés. Szóba került még a szakmai-tanulmányi munka támogatása, a hallgatói érdekvédelem és a kétoldali véleményezési rendszer hatékonyabbá tételének feladata. A szociális kérdések kapcsán esett szó a menzáról, a kollégiumi helyzetről és az ösztöndíjról, amely a beszámoló szerint nem tölti be eredeti funkcióját. A kari vezetőség gazdasági helyzetének részletezése után, a beszámoló követően egyetlen felszólalás hangzott el: Csányi Zoltán a kollégiumi díjak emeléséről és annak hatásáról beszélt. Majd a beszámolót két tartózkodás mellett, elfogadta a küldöttgyűlés.

Második napirendi pontként Mike János, a szerkesztő bizottság elnöke felolvasta a határozati javaslatot, amely a beszámolóban már megfogalmazott új feladatokat foglalja össze.

A határozati javaslatot a küldöttgyűlés három tartózkodó kivételével jóváhagyta.

Az új vezetőség megválasztása előtt a KISZ KB Dicsőre Ökleletét nyújtotta át Szentgyörgyi Pál, a megyei KISZ Bizottság titkára a IV. éves matematika-fizika alapszervezetnek kiváló munkájuk elismeréseként. Ezután, titkos szavazással, a küldöttek megválasztották az 1983/84. mozgalmi évre a TTK KISZ-vezetőséget. Titkár: Solymosi József III. matematikus; tagok: Körtebelyesi Tamás, Mike János, Berecz Erzsébet, Asztalos Zoltán, Vaspöri Il-dikó, Greza Gábor, Bokor Tamás, Németh Ilona, Takács Tímea, Aczina Mária, Magyar Géza és Papp Lajos.

—kj—



VENDÉGÜNK VOLT

Dr. Szilárd János

ment keresztül pontosan az idő alatt, amióta én pszichiáterként dolgozom. Amikor kezdtem a pályát pontosan az ragadott meg a pszichiátriában, hogy rengeteg tisztázatlan problémát rejtett. Csak néhány példát említek, amelyek talán érzékeltetik-e szakma 30 éves, forradalmiakkal joggal nevezhető változásait. Az 50-es években az ideg-elmegyógyászat egységes szakterület volt s a pszichiátria csak másodrendű lehetett a neurológia mögött. Ma már, egyenjogúak. Ezidőtájt szinte ismeretlenek a gyermekkorban jelentkező lelki betegségek. Ma a gyermekpszichiátria önálló szakterület. Az értelmi fogyatékosoknak akkor mindössze három okát ismertük, a mai több százal ellentétben. Harminc évvel ezelőtt a szakembereknek fogalmuk sem volt a hangulati élet zavarainak testi, az anorgánus eredetű okairól. Napjainkban erről a kérdéskörrel differenciált ismeretekkel rendelkezünk. Még sorolhatnám tovább a példákat annak igazolására, mekkorát fejlődött a pszichiátria az elmúlt 30 évben. Ez a legfőbb oka annak, hogy munkásságom során nem egyetlen szakterület vizsgálatával foglalkoztam hiszen — mint ahogyan a fentiekben is látszik — számtalan olyan szakmai problémával találkoztam, amelyek úrra és úrra felkeltették érdeklődésemet. Mindig azok, a még ismeretlen területek izgattak, amelyek aktuális és sürgető gyakorlati megoldásra váró — mondhatni társadalmi — gondot jelentettek. Most néldául ilven kérdés a pszichiátriái betegség fogalom illetve a megváltozott szülészeti és megszülettkori ellátás hatása a későbbi gyermeki fejlődésre.

megoldásának ügye tehát éppen úgy társadalmi, mint orvosi feladat és kötelesség.

◆ A legtöbbet és a legmélyrehatóbban az orvostika kérdéseivel foglalkozott. Ma is az ön által írott jegyzetből tanulnak az orvostanhallgatók s nemrégiben felkérték az orvostikai kódex megírására is. Véleménye szerint melyek az orvostika legidősebb kérdései?

— A legfontosabb, hogy átértékelődött az orvos-beteg viszony. A korábban csak a hiten, bizalmon alakuló orvos-beteg kapcsolat helyébe ma a tudni-akarás — a régen volt egyenlőtlen „tanár-diák” viszony helyébe pedig — a partnerkapcsolat lépett, legalábbis az esetek túlnyomórésztében. Ez eleve új és más „orvos szerepet” feltételez. Sajnos az érzelmeket, a szubjektív tényezőket lebecsülő, technizáló mai társadalom nem hajlandó elismerni, hogy a megváltozott orvos beteg viszonyban a gép, a technika nem csak áldás lehet. Az érzelmek, a bizalom, a fenntartás, a rábízás és a félelem ma is és a jövőben is nélkülözhetetlen elemi maradtak a gyógyító-beteg kapcsolatnak. Ezt mindkét félnek tudnia kell.

Az orvostika kérdésének napjainkban létező nagy ellentmondása pedig a következő. Törvénybe iktattuk az állampolgárok korszerű és magas szintű egészségügyi ellátásához való egyenlő jogát, ugyanakkor tény, hogy a gyógyítást lehetetlen mindenütt és minden esetben egyformán magas szinten biztosítani. Továbbmenve: nem ismerjük el a betegnek azt a jogát, hogy önmaga válassza meg orvosát, azt a gyógyítót, akihez bizodalma van. Ennek a szabálynak megvan a maga racionális magyarázata is de vajon megnyugtató-e az a helyzet akkor, ha azt nézzük, hogy a gyógyító munka hatásának egyik fontos tényezője a bizalom? Bálint Mihály, a világhírű, Angliában élt pszichanalitikus az orvos személyéről, mint „orvosgyógyászról” ír. Viszont mint minden gyógyszerre, erre is érvényes, hogy helytelen alkalmazás során árt hat.

A paraszolvencia, a hálapénz a legtöbbet emlegetett orvostikai kérdés, amelyre csak kérdéssel válaszolhatok. Ha ez általánosan jellemző — márpedig az — az itt és most magyar társadalomban, akkor hogyan küszöbölhető ki az egészségügyben? És különbséget kellene tenni a valóban „hálaból” fakadó ajándék, anyagi juttatás és a megvesztegetés között.

● Hogyan látja a jövő orvosgenerációjának etikaoktatását?

— Az etikaoktatás akkor hibás, ha az elérendő ideált úgy tanítja, mintha az már létezne, a mindennapok gyakorlatában már meg lenne. Ilyen módon természetesen, hogy a hallgató látja az ellentmondást, s tudja, amit tanítanak neki az sokszor nem igaz. E paradoxon feloldása kulcskérdés általában az etika és nyilvántalván az orvostika szabályainak megismertetésében. Ezen túlmenően a legfontosabbnak azt tartom, hogy sohasem elvontan, hanem életközeli módon mutassuk meg az erkölcsi mintákat, mert csak így válhatnak anyagi erővé, így remélhető, hogy a hallgatók a leendő orvosok magatartását formálják. Ténykérdés: a fiatalok olyan felnőttekké lesznek, amilyenekké a felnőtt társadalom alakítja őket. A leendő orvos legkönnyebben és legjobban azt tanulja meg, azt az orvosi magatartásmodellét teszi magáévá, amelyet az idősebb kollégáktól lát és tapasztal. Ezért szeretném hangsúlyozni, hogy az orvostika-oktatás nemcsak a tantervekben történik, hanem a kórházi folyosókon is, minden orvos által egyaránt. Mindannyiunk felelőssége tehát a most felnövő orvosgeneráció erkölcsének minősége.

◆ Köszönöm a beszélgetést!

K. K.

Nehéz elérni dr. Szilárd János egyetemi tanárt a Szegedi Ideg-Elmegyógyászati Klinika igazgatóját, klinikai rektorhelyettesét, a Magyar Pszichológiai Társaság főtitkárát, a Csongrád megyei Orvostikai Bizottság elnökét, az Egészségügyi Tudományos Társaság tagját, a SZOTE oktatóját. Csoda? Ugye nem. Ennyi hivatásos megbízatás mellett nem igen jut idő megállni s egy kicsit mesélni a múltáról, önmagáról. S ha mégis, akkor a szerencsés beszélgető partner hamar rájön, Szilárd professzor nem szívesen beszél önmagáról, sokkal inkább hivatásáról, a munkájáról.

◆ Ugye kevés a nap 24 órája?

— Sajnos semmire sem jut annyit, amennyit szeretnék. Kevés a tudományos munkára, a betegek, a kollégákra, a családomra a teljes embert kívánó helytállásra, minden poszton. Minden esetre megpróbálok tisztességgel eleget tenni minden megbízatásomnak immáron 30 éve. Egészen pontosan 31 éve, hiszen 1952-ben végeztem itt a szegedi orvosgyetemem. Az első orvosi kinevezésem ide szűlt az Idegklinikára. A osztályára, ekkor azonban csak rövid ideig dolgoztam orvosként, mert 52 ószén öt hónapos pártiskolára küldtek. Innen hazakerülve három esztendőig tevékenykedtem a városi pártbizottságon, mint egyetemi felelős, majd pedig, mint a SZOTE első függetlenített párttitkára. Ezt követően kerültem csak vissza eredeti munkahelyemre az A Osztályra — ez a szegediek előtt általában, mint „Tisza parti Idegklinikára” ismert —, 1974—77-ig a kórház ideg-elmegyógyászati osztályát vezettem, s azóta állok az Ideg- és Elmeklinika élén.

◆ Világszerte jellemző, hogy a pszichiáterek a szakmai kérdéseket illetően két szélsőséges nézetet képviselő táborra oszlanak. Ön melyik pszichiátriái irányzat híve?

— A két tábor nézeteinek egészséges egységét vallom. Az egyik csoport, az organikus pszichiátria hívei azt vallják, hogy a pszichés betegségek többségének kizárólag testi-biológiai kiváltó oka van. A másik irányzat — a szociálpszichiátria hívei — szerint az emberi környezeti tényezők okozzák a lelki betegségeket. Véleményem szerint egyik irányzat sem létezik a másik nélkül, hiszen például az örökletes és alkati tényezőknek, okoknak és biológiai vizsgáló módszereknek rendkívül fontos szerepe van a körkerek kialakulásában és kezelésében. Ugyanakkor sohasem lehet figyelmen kívül hagyni a különböző környezeti hatásokat a lelki betegségek létrejötténél. Nem másként, hanem a betegek érdekében rendkívül fontos, hogy mihamarabb olyan egységes szemlélet alakuljon ki, amely a biológiai és szociológiai okokat egyaránt figyelembe veszi. Magam tehát a kettő elválaszthatatlan egységét vallom s a magam lehetőségeivel harcolok a szélsőségek ellen.

◆ A tudományos kutatással foglalkozó emberek általában az jellemzi, hogy szakmájuk egy részproblémájával foglalkoznak sokszor egy egész életen át. Ön tudományos publikációi nem ezt igazolják.

— Én valóban nem tudok a pszichiátria egy-egy részterületével túl hosszú ideig foglalkozni. Nem csak a természetem miatt, hanem elsősorban azért nem, mert a szakmám a legnagyobb változáson és fejlődésen

Társadalom és ifjúság

A SZOTE Társadalom — orvostani és Elméleti pártalapszervezetének meghívására március 23-án dr. Huszár István, a Társadalomtudományi Intézet főigazgatója tartott előadást az oktatási épületben, „Társadalom és ifjúság” címmel.

A probléma megértéséhez — hangsúlyozta dr. Huszár István — a 80-as évek fejleményeiből kell kiindulni. Nagyon sok új jelenségre nincs magyarázatunk — mondta, ezekre a társadalomtudományi kutatásoknak kell válaszolniuk. A már eléggé ismert gazdasági helyzet rövid ismertetését követően kiemelte az előadót, hogy a társadalmi körülmények sokszor a gazdaságtól függetlenül is változnak. Tíz év alatt például a keresőképések egyharmada kicserélődik; a keresőképések közé belépő generáció társadalmi szükségletei egészen mások, mint a kilépő generációé. Az a jelenség, mutatott rá dr. Huszár István, hogy a társadalmi szükségletek relatíve autonóm módon növekednek, a gazdasági növekedés pedig csökken, tipikusan a 80-as éveket jellemzi.

Mindez természetesen mélységesen érinti az ifjúságot, mégpedig az egyes rétegeket differenciáltan. A párt alapállása az, hogy minden társadalmi döntésnek jövőre irányulónak kell lennie, következőképpen minden felelős döntés ifjúság-centrikus. Az elsődleges szempont a társadalmi kontinuitás biztosítása. Az a jó ifjúságpolitika hangsúlyozta dr. Huszár István, amelyek sokoldalúan meghatározza a felnőtté válás lehetőségeit.

Előadása további részében a Társadalomtudományi Intézet főigazgatója néhány, az ifjúság speciális helyzetét megragadó mozzanatot emelt ki. Beszélt a „békésül nemzedék” sajátos helyzetéről, az orientációs gondokról, a pályakezdés — sajnálatos módon unós-untalan — visszatérő problémáiról. Elmondta, hogy (az 1931-es határozat alapján) kezdetét vette az ifjúság életének tudományos kutatása — a Társadalomtudományi Intézet végzi —; ennek alapján, úgy tűnik, a mostani helyzetet 1984-ben lehet föl-tárni.

A továbbiak során szó volt az ifjúság belső rétegződésének sajátosságairól, az előadó egyes rétegek sorsának alakulását történetileg — az utóbbi 15—20 évre visszamenőleg — is áttekintette. Dr. Huszár István beszélt aztán az ifjúság körében (is) jelentkező megélhetési gondokról, a lakás-

kérdést illetően az úgynevezett „egyenlő eséllyel való pályázás” elvének fontosságáról csakúgy, mint a semmiképpen sem elhanyagolható tudati problémákról, melyek kapcsán kiemelte, hogy az értékek erősen relativizálódtak, s a társadalmi követelmény a valóságtól nemegyszer szembeötlően eltér. A központi tudatban mintha inkább a fennálló nemelfogadást lehetne tapasztalni, semmint a meghaladás igényét. Mindazonáltal nem szabad konfliktusmentes jövőképet felvázolni —, hangsúlyozta befejezőképpen.

Dr. Huszár István az előadást követően a hallgatóság kérdéseire válaszolt.

(b. gy.)

HÍREK

A József Attila Tudományegyetemen Wittmann Tibor-emlékülést rendeztek április 11-12-én a történeztanprofesszor születésének 60. évfordulója alkalmából.

Az ünnepi ülés bevezetőjét dr. Kristó Gyula egyetemi tanár, a JATE rektora tartotta meg, aki maga is Wittmann-tanítvány volt. Ezt követően dr. Makrai László egyetemi tanár tartott előadást Wittman Tibor tudományos tevékenységéről és annak jelentőségéről.

Az ülés következő részében a JATE Latin-Amerika kutatással foglalkozó oktatói tartottak több előadást. A tudományos ülés másnapján a Latin-Amerika történettel foglalkozó tudományos diákköri hallgatók számoltak be munkájukról.

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Tanácsa Juhász Gyula születésének 100. évfordulója alkalmából április 14-én centenáriumi ünnepséget rendezett. A 10 óraor kezdődött nyilvános ünnepi tanácsülésen dr. Greza Ferenc, tanszékvezető főiskolai tanár emlékeztetett meg a nagy költőről. Ezt követően Juhász Gyula szobrát koszorúzták meg az ünnepség résztvevői. A centenáriumi ünnepség tudományos diákköri megemlékezésekkel és szavalóversennyel ért véget.

(Az eseményekről következő lapszámunkban adunk részletes tudósítást.)